

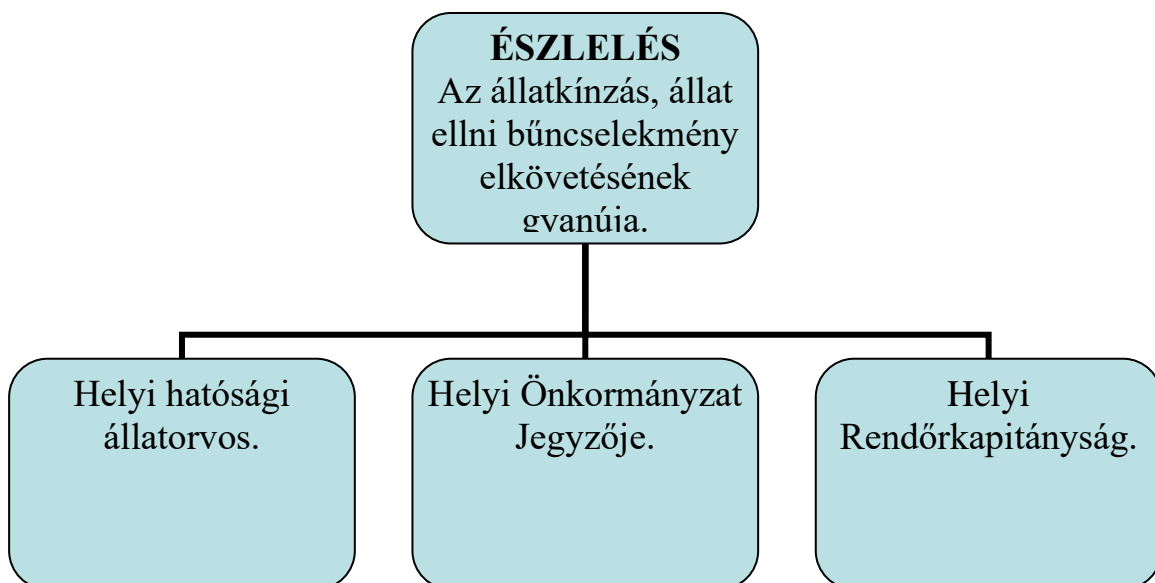

Állatvédelmi ügyekben folytatott eljárás

Általános tapasztalat, hogy az állatvédelemmel kapcsolatos eljárások során az ügyben eljáró hatóságok a hatályos jogszabályok ismeretének hiányában, illetve azok helytelen értelmezése okán szakszerűtlenül, több esetben jogellenesen intézkednek. A vizsgált ügyek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy szükséges egy egységes és a hatályos jogszabályokban megfogalmazottakkal harmonizáló eljárási rend kialakítása.

Csak úgy képzelhető el hosszú távon a problémák kezelése és megoldása, ha az ügyekben eljáró valamennyi hatóság és érintett civil szervezet összehangoltan, egységesen, a hatályos jogszabályokban megfogalmazottak alapján végzi tevékenységét.

Intézkedési folyamatábra

A fenti hivatalos szervek jogosultak az ügyekben felmerült gyanú megalapozására, illetve kizárására. Összehangolt intézkedéseikkel megelőzhetik a bűncselekmény megvalósulását, megszakíthatják a már folyamatban lévő jogsértéseket, valamint intézkedéseket tehetnek a már megvalósult bűncselekmény esetén a szükséges eljárás megindítására, a lehetséges kárelhárítási, mentési tevékenységek foganatosítására.

Az eljárás kezdeti szakaszában az ügyben érintett állatok vonatkozásában lefoglalásnak van helye.

a Be. 151.§ (1) bekezdése szerint a lefoglalás a bizonyítás érdekében vagy az **elkobzás**, illetőleg a vagyonelkobzás **biztosítására a dolognak** a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság általi őrzésbe vétele vagy **megőrzésének** más módon történő **biztosítása**. A (2) bekezdés szerint továbbá, a

bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság **elrendeli** – az ingatlan kivételével – **annak a dolognak**, információs rendszernek, ilyen rendszerben tárolt adatokat tartalmazó adathordozónak vagy adatnak **a lefoglalását, amely a) bizonyítási eszközt, és b) a törvény értelmében elkobozható**, vagy amelyre vagyoneklobzás rendelhető el.

a 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 66.§ (3) bekezdése kötelezően előírja, hogy a bűncselekmény tárgyát képező élő állatot le kell foglalni.

A lefoglalás során fontos, hogy a lefoglalás tárgyát képező állatok egyedi azonosítóval legyenek ellátva és a lefoglalási jegyzőkönyvben tételesen fel legyenek jegyezve. Így az eljárás folyamatában tételesen, nevesítve szerepelhetnek, konkretizálhatóak a szakértő által megállapított állapotok, sérülések.

Bűnjelkezelés: Állat

66. § (1)⁷⁴ Állat - ideértve a vadonélő, a kedvtelésből tartott és a veszélyes állatot is - lefoglalása esetén a hatóság a marhalevelet, a törzskönyvet, a veszélyes állat tartására, elidegenítésére, felügyeletének átengedésére vonatkozó hatósági engedélyt, ezek hiányában a területileg illetékes hatósági állatorvos által az állatról kiállított okmányt foglalja le.

(2)⁷⁵ A Btk. 242-247. §-ában meghatározott bűncselekmények gyanúja alapján indult büntetőeljárás esetén a (3)-(6) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni.

(3)⁷⁶ Az (1) bekezdésben meghatározott iratok mellett a bűncselekmény tárgyát képező élő állatot is le kell foglalni.

A bűnjeljegyzékbe foglalás és a bűnjelkezelés szempontjából is elengedhetetlen az egyedi azonosíthatóság.

a Be. 154.§ (1) bekezdése alapján, a lefoglalt dolgot letétbe kell helyezni; **ha a dolog letétbe helyezésre nem alkalmas, vagy azt más fontos ok indokolja, a megőrzéséről egyéb módon kell gondoskodni.** Ez utóbbi esetben a lefoglalt dolognak a bűncselekménnyel kapcsolatos egyedi tulajdonságait rögzítő iratot vagy fényképet kell az ügy irataihoz csatolni. **Az érdekelt őrizetében hagyott** vagy más szerv őrizetébe adott **dolog a lefoglalást elrendelő bíróság, ügyész, illetve nyomozó hatóság hozzájárulása hiányában más birtokába, kezelésébe nem adható.** A bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság **hozzájárulása esetén a lefoglalt dolog megőrzésére az új kezelőt kötelezi.**

a 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet 66.§ (4) bekezdése tartalmazza, hogy az élő állat a bűnjelkezelőhöz nem szállítható be, annak elhelyezéséről az illetékes megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás útján kell gondoskodni, illetőleg - az (5) bekezdés, valamint a 3.§-ban foglaltak alapján – ha a hatósághoz vagy a bűnjelkezelőhöz terjedelme, súlya, jellege, mennyisége, kezelésének vagy gondozásának szükségessége miatt nem szállítható be, illetve tárolása nem megoldható, díjazás ellenében **a szakszerű kezelés feltételeivel rendelkező gazdálkodó vagy civil szervezet őrizetébe és kezelésébe adható**

Az eljárás ezen szakaszában veszi fel a kapcsolatot az eljáró hatóság (amennyiben az eljárást nem Ők kezdeményezték) az Állatvédő Szervezettel, melyet a fenti jogszabályok értelmében felkér az ügyben érintett állatok elszállítására, az eljárás ideje alatti megőrzésére.

Az intézkedést foganatosító hatóság megbízási szerződéssel, valamint a lefoglalási jegyzőkönyv egy példányának átadásával igazolja, valamint egyértelműsíti szándékát, hogy az általa felkért civil szervezetet bízta meg a lefoglalt állatok gondozásával.

A bűnjel egyes szervek őrizetébe és kezelésébe adása⁸

 3. § (1)⁹ Ha a bűnjel a hatósághoz vagy a bűnjelkezelőhöz terjedelme, súlya, jellege, mennyisége, kezelésének vagy gondozásának szükségessége miatt nem szállítható be, illetve tárolása nem megoldható, díjazás ellenében a szakszerű kezelés feltételeivel rendelkező gazdálkodó szervezet [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 459. § (1) bekezdés 8. pont] őrizetébe és kezelésébe adható.

(2)¹⁰ Ha a lefoglalt bűnjel költségvetési szerv, társadalmi szervezet vagy gazdálkodó szervezet birtokában van és az a működéséhez elengedhetetlenül szükséges, a bűnjel a lefoglalás foganatosítása után is e szerv őrizetében hagyható.

(3)¹¹ A bűnjetel őrző (kezelő) szerv kötelezettségeire és jogaira a 2. § (2)-(4) és a 9. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(4)¹² A bűnjetel őrző (kezelő) szerv a bűnjel átvételét a lefoglalásról készített jegyzőkönyvben aláírt nyilatkozatával, vagy külön átvételi elismervénnyel ismeri el.

Jegyzőkönyv készítése lefoglalás esetén

10. § (1) Ha a büntetőügyben eljáró hatóság lefoglalásról határoz, a foganatosításáról jegyzőkönyvet készít.

(2)²⁵ A bűnjelről a jegyzőkönyv a következő adatokat tartalmazza:

a) a bűnjel megjelölése, elektronikus adat lefoglalása esetén ideértve a lefoglalás során az adathordozón rögzített adatok, programok megjelölését is, oly módon, hogy az adathordozó tartalma egyértelműen azonosítható legyen,

b) a bűnjel mennyisége,

 c)²⁶ a bűnjel értéke, ha az a büntetőügy szempontjából releváns,

d) a bűnjel minőségi állapota,

e) a bűnjel esetleges hiányossága,

f) a bűnjel különös ismertetőjele,

g) a bűnjel egyedi azonosításra alkalmas jellemzői,

h) a bűnjel lefoglalásának helye és körülményei,

i) a bűnjel tárolására vagy csomagolására szolgáló eszköz,

j) a bűnjel megőrzésének módja és helye.

(3) Ha a bűnjel értékének, minőségi állapotának, valamint esetleges hiányosságának a megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, a lefoglalást szakértő vagy szaktanácsadó bevonásával kell foganatosítani. Ha erre nincs lehetőség, a hatóság haladéktalanul szakértőt (szaktanácsadót) rendel ki.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott esetben a jegyzőkönyv tartalmazza a lefoglaláson részt vett szakértő (szaktanácsadó) nyilatkozatát, valamint azt is, hogy az érdekelt ezzel egyetért-e, véleményeltérés esetén az okot is meg kell jelölni. Ha a szakértő (szaktanácsadó) a lefoglalás foganatosításakor nyilatkozni nem tud, vagy azon nem vett részt, a később elkészült szakvéleményt az érdekelt részére kézbesíteni kell. Az érdekeltnek a szakértői véleményre adott szóbeli nyilatkozatát jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

(5) Ha az érdekelt nem ért egyet a hatóságnak a (2) bekezdésben felsorolt, jegyzőkönyvben rögzített megállapításaival, illetve a szakértő (szaktanácsadó) véleményével, szakértő (más szakértő) kirendelését indítványozhatja.

(6) A jegyzőkönyvet (annak minden oldalát) a hatóság tagja, az érdekelt, valamint a Be. 183. §-ának (1) bekezdése alapján a lefoglalás foganatosításakor jelenlévő hatósági tanú aláírja. A jegyzőkönyv a hatósági tanúnak a Be. 183. §-ának (5) bekezdésében írt adatait tartalmazza.

(7) A hatóság a jegyzőkönyv két példányát az iratokhoz csatolja, egy-egy példányt pedig átad az érdekelteknek.

A megbízási szerződésnek tartalmaznia kell:

- A megbízó hatóság pontos megnevezését, cégszerű aláírását, bélyegzőjét.
- A megbízott civil szervezet pontos megnevezését, cégszerű aláírását, bélyegzőjét.
- A lefoglalt állatok számát, egyedi azonosítóikkal.
- Az intézkedés pontos helyszínét. (Ahonnan az állatok elszállításra kerültek.)
- Az állatok megőrzésének, ellátásának, gondozásának pontos helyszínét.
- Annak elismerését, hogy a hatályos jogszabályok értelmében az állatok elszállítása, megőrzése, gondozása bűnügyi költségként kerül elszámolásra.

Be. 74.§ (1) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy bűnügyi költség az a költség, amelyet az ügyben az eljárás megindításától a büntetés végrehajtásának befejezéséig, továbbá a rendkívüli jogorvoslati eljárás, valamint a különleges eljárások során az állam előlegezett. Ezt konkretizáló, a (2) bekezdés tartalmazza, hogy az (1) bekezdés a) pontjában említett költség különösen: /a tanú megjelenésével felmerült költség, a szakértő, illetőleg a szaktanácsadó részére megállapított munkadíj és költségtérítés,/ a lefoglalt dolog szállításával és megőrzésével felmerült költség.

Tekintettel arra, hogy az eljárás során a lefoglalás tárgyát képező állatok nem csupán bűnjelek, hanem az ügy sértettjei is, az eljárás során nem rendezett a sértetti képviselőt. Sérülhetnek és sérülnek is a sértetti jogok.

A lefoglalás tárgyát képező állatok csupán addig bűnjelek, ameddig az elsődleges szakértői vélemény, a helyszíni szemle adatai megállapítják az állatkínzás tényét. Ezt rögzítve az eljárás további szakaszában a keletkezett dokumentumok bizonyítják a cselekmény tényállásszerűségét.

A lefoglalt állatokat gondozó civil szervezet nem tarthatja a gondozására bízott állatokat a lefoglaláskori állapotban. Szükséges orvosi ellátásáról, szakszerű ellátásáról gondoskodnia kell, ellenkező esetben jogsértést követne el.

Fentiekből egyértelműen következik, hogy a lefoglalt állatok megszűnnek mint bűnjelek és mint az ügy sértettjei szerepelnek a további eljárásban.

Be. 51. § (1) Sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.

(2) A sértett jogosult arra, hogy

- a) - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás öt érintő irataiba betekintszen,
- b) az eljárás bármely szakaszában indítványokat és észrevételeket tegyen,
- c) a büntetőeljárás jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon,
- d) e törvényben meghatározott esetekben jogorvoslattal éljen.

Az egyéb érdekeltek

55. § (1) Az, akinek a jogára vagy a jogos érdekére a büntetőeljárásban hozott határozat közvetlen hatással lehet, az őt érintő körben indítványokat és észrevételeket tehet, a határozat reá vonatkozó rendelkezése ellen jogorvoslattal élhet, és a tárgyaláson megjelenhet.

(2) Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban elkobzásnak, illetőleg vagyoneklobzásnak van helye, annak az egyéb érdekeltnek a jogaira, aki az elkobozható, illetőleg az olyan dolog tulajdonosa, amelyre vagyoneklobzás rendelhető el, a sértett jogai [51. § (2) bek.] az irányadók.¹⁶⁰

(3) A (2) bekezdés esetében, ha a bíróság elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást rendelt el, az egyéb érdekelt az ítélet jogerőre emelkedését követően a tulajdonjogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.

A képviselők

56. § (1) A sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt - ha e törvény nem ír elő személyes közreműködési kötelezettséget - a jogait a képviselője útján is gyakorolhatja. Képviselőként meghatalmazás alapján ügyvéd, nagykorú hozzátartozó, vagy külön törvényben erre feljogosított személy járhat el.^{162 163}

(2) Ha a sértett, a magánvádló vagy az egyéb érdekelt cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, a képviseletét a törvényes képviselője látja el, érdekellentét esetén a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók. Az e törvényben meghatározott esetben a képviseletre eseti gondnok is jogosult.

(3) Állami szervet és gazdálkodó szervezetet a képviseletre feljogosított dolgozója, illetőleg az ügyintézésre jogosult tagja vagy alkalmazottja is képviselhet.

A fentiekben idézett jogszabályok, megfelelő értelmezés esetén lehetőséget adnak arra, hogy az ügyben lefoglalt állatok (mint sértettek) jogi képviseletét az állatok gondozásával megbízott civil szervezet láthassa el. Ennek elfogadásával helyreállíthatók a sértetti jogok az állatkínzási ügyekben folytatott eljárásokban.

Az ügyben megbízott civil szervezet gyakorolhatja a sértetti jogokat, így értesül az ügyben foganatosított eljárási cselekményekről – azokon részt is vehet – észrevételt, indítványt tehet, az ügydöntő határozatokról értesítést kap, mellyel szemben panasszal élhet.

A javaslat magvalósulása estén elkerülhetők az állatkínzás miatt indított eljárások minden szakaszában előforduló jogsértések, szakszerűtlen, hibás eljárási cselekmények, melyeknek következménye az ügyek helytelen, törvénysértő lezárása, hibás bírói döntések sorozata.

Órbottyán, 2019.07.30.

dr.Orbán Zsófia elnök s.k.

Rédei Attila s.k.
Bottyán Equus HUN